

COMMENTARIA
QV A E D A M
I N . C A N T I C A
C A N T I C O R V M,

nunc denuò ex Doctorum dictis con-
gesta, per Fratrem Alphonsum
ab Orozco Augusti-
nianum.

*Accessere quadraginta quatuor annotationes in eadem
Cantica, Deiparæ Mariæ Virginis festiuitatibus
accommodatæ.*



CVM LICENTIA
BURGIS.
Apud Philippum Iuntam.

1581.

AD LECTOREM.

EXcellēs regius senatus tradidit mihi ad examinanda quædam Commentaria in Cantica Canticorū, quibus accessere aliquæ Annotationes in eadem Cantica Deiparæ Mariæ Virginis, festiuitatibus accomodate, Authore Reuerendo ac doctissimo Fratre Alfonso ab Orozco. Perlegi præsens opus, in quo sacrarum literarum mysteria peruestigare autor inuigilauit, & posteriorum cogitationū suarum primitias edere summa ope curauit, quod sanè operis pulchritudo indicat. Quam ob rem Lector celeberrime à te iterum atq; iterum contendo, vt munusculum hoc omni eruditione refertissimum, quod tibi vir egregiæ, doctrine addicit semper, præ manibus habeas, à quo non paruum utilitatē haurire poteris. Vale, Madriti, die. 13. Aprilis, anni Dominici. 1574

Frater Ioanes de Gamarra.

Licencia.



ON Philipe, por la gracia de Dios, Rey de Castilla, de Leon, de Aragon, de las dos Sicilias, de Hierusalem, de Nauarra, de Granada, de Toledo, de Valencia, de Galicia, de Mallorca, de Seuilla, de Cerdeña, de Cordoua, de Corcega, de Murcia, de Iauen, de los Algarues, de Algecira, de Gibraltar, Conde de Flandes, y de Tirol, &c. Por quanto por parte de vos, Fray Alonso de Orozco, dela orden de Sant Agustin, nos fue fecha relacion, que vos auia des compuesto vn libro intitulado *Commentaria in Cantica Canticorum*. El qual era mu y vtil y proueechoso, y de sancta doctrina: atento lo qual, y el trabajo que en ello auia des passado, nos suplicastes os mandassimos dar licencia para lo poder imprimir y vender, con priuilegio por ocho años, o como la nuestra merced fuesse. Lo qual visto por los del nuestro consejo, por quanto en el dicho libro, se hizo la diligencia, que la pragmatica por nos agora nueuamente fecha dispone, fue acordado que deuiamos mandar dar esta nuestra carta para vos en la dicha razon. Por la qual, os damos licencia y facultad, para que por esta vez, vos o la persona que vuestro poder para ello tuuiere, podays hazer imprimir e imprimays, el dicho libro que de suso se haze mencion: sin por ello incurrir en pena alguna. Con tanto que la dicha impresion, se haga conforme al original que presentastes en nuestro Consejo, que está rubricada todas las hojas, y firmado al fin del de Ioan Fernandez de Herrera, nuestro escriuano de camara, de los que residen en el nuestro Consejo: y con que despues de impresso, no se pueda vender ni venda, sin que primero se trayga al nuestro Consejo, para que se vea si la dicha impresion esta conforme al original, y se os tasse el precio a que se ha de vender cada volumen. Sopena de caer e incurrir en las penas contenidas en la dicha pragmatica, y mas de la nuestra merced, y de diez mil maravedis para la nuestra camara. Dada en Madrid, a veynte y tres dias del mes de Abril, de mil y quinientos y setenta y quatro años.

D. Episcopus Segouicensis.

El Licenciado Pedro Gasco.

El Doctor Francisco de Villafanes.

El Licenciado Rodrigo Vazquez Arze.

El Doctor Luys de Molina.

El Doctor don Inigo de Cardenas Capata.

El Doctor Aguilera.

Yo Ioan Fernandez de Herrera, Secretario de camara de su Magestad, la fize escreuir por su mandado, con acuerdo de los de su Consejo.

P R O L O G V S
A V T O R I S A D P I V M
L E C T O R E M.



SA P I E N S Salomon summi numi-
nis spiritu afflatus, candidè Lector, hæc
Cantica canticorū nimirum scripsit. In qui-
bus, ni fallor, filia Pharaonis uxori suæ
nullatenus ille loquitur, quū plurimæ de-
formitates in hoc libro inueniantur, quippe quæ venustati
& decori mulieris haud cōueniant. Quæ nam præcor mu-
lier collum instar turris Dauid habuit? aut quæ puella na-
sum similem turri vnquam gessit? sub hæc, si quæ mulier
alterū oculum pulchriorem possideret, nonne apprimè de-
formis foret? *vulnerasti cor meum soror mea sponsa, vul-*
nerasti cor meum, in vno oculorum tuorum, & in vno cri-
ne colli tui. Hæc sponsus sponsæ suæ loquitur. Denique
*A*Egyptus nevtiquam mulieres habet nigras, sed Ethio-
pia. Atqui sponsa se nigram profiteretur dicens: *Nigra*
sum, sed formosa filia Hierusalem. Vnde liquidò compre-
henditur, sponsum celestem Christū IESVM sponsæ suæ
Ecclesiæ Romanæ loqui, quippe quam sic vnice dilexit:
sic summopere amauit: vt semetipsum traderet pro ea: sicq;
exhiberet illam sponsam gloriosam, non habentem macu-
lam neque rugam, ceu pulchrè asserit Apostolus Paulus.

Cantic 4.

Canti. 1. 1. 1. 1.

Eph. 5.

mundi

¶ 3 gloria

S. Grego.

gorie conficiuntur, & in sententias vertuntur diuinas, quæ
admodum exactè sanctus Gregorius testatur: Quatenus
dum sensu exteriora cognoscimus, ad interiora & abdita
mysteria deuenire valeamus. Enimuerò, epithalamium
amoris nobis describitur, quo ex assuetis sermonibus ani-
ma nostra discussa incalescat, & ad Christi IESU nobilif-
simi sponsi amorè plus inardescat. Illud verò solerter obser-
uandum, quã mirabiliter, atque misericorditer Deus opti-
mus nobiscù, quamuis immeritis operetur. Quique vt nos
vermiculos humi reptantes, ad sacri amoris amplexus ac-
cendat, ad dilectionis corporalis verba vsque se inclinat.
Sed vnde loquẽdo sic se humiliat, inde nos intellectu exal-
tat. Ratio, quia ex sermonibus huiuscemodi discimus, qua
virtute in diuinitatis amore ferueamus. Oportet ergo, vt
cum exteriora audimus, neutiquã ad exteriora sentiẽda
remaneamus: ne forsità machina quæ ponitur vt leuet,
ipsa magis opprimat, grauetque: alioqui ad nuptias sponsi
caelestis cum veste nuptiali deuenire nequiuimus. Quid
plura? in Canticis his potissimè Ecclesia Saluatorem obnixè
preestolatur: quapropter toto pectore clamãs inquit: Oscu-
letur me osculo oris sui, quia meliora sunt vbera tua vi-
no, fragrantia unguentis optimis. Nec non & vna que
que anima spiritu Dei afflata, hoc ipsum pro virili sua ex-
postulat: magnopere cupiens ingressum Dei in cor suum,
quatenus dulcedinem sponsi sentiat: & illum perinde at-
que in thalamo sedentem intra se aspiciat. Ceterum illud
annotatu dignum est: quòd non absre Cantica cantico-
rum Salomonis vocantur: quandoquidem Salomon,
pacificus interpretatur. Quo intelligamus signo pacis
librum

Collatio.

Cant. a.

librum hunc insignitum fore: eã ob causam, ab osculo quod
pacis symbolum est, sum auspiciatur initium. Verum, Nota.
mentes pacificas hoc nuptiale carmen accerset, quæ qui-
dem, se se à vitiorum perturbationibus vendicantes, cu-
rarum tumultus penitus abdicarunt. Sed de ijs in explica-
tione tituli huius libri fusius tractabimus. Superest, pru-
dēs Lector, vt qui benevolentia nō vulgari, & charitate
solita Declamationes nostras Aduentus Domini, Quadra-
gesimæ, & omnium sanctorū festiuitatum hætenus acce-
pisti, commentaria hæc in Cantica canticorum eadem dile-
ctione suscipias. Neque fas erit annotationes quadragin-
ta quatuor, quæ subinde sequuntur, in laudem Deiparæ
Virginis Mariæ spernere. Quin potius eas obsecro legito.
Quas sanè si pio affectu videre, tibi placuerit, fieri nō po-
test, quin aliquid frugis, Domino opitulante, exhaurias.
Et quam optime in Christo IESU. Vale.

Omnia sacra sanctæ Romanæ Ecclesiæ censuræ, lubēs submitto.

E. A L P H. M E N D O Z A

Sacrę Theologię Augustinianiq;

instituti professoris Lectori

Hexastichon.

Quo ingenuos animo gignas, pie Lector, amores,

Et casto foveas pectore iam genitos:

Scilicet egregium pangit tibi carmen Orozco,

Quo rapit ad thalamos cor animumque pios:

Dum referat viuos Christi, atque Ecclesiæ amores,

Quos viuo expressit carmine Rex Salomon.

E I V S D E M

Carmen inuitatorium vice Epithalamij.

Quotquot virginco rubetis ostro,
Et sancto geritis pudore vultus
Perfusus, agite ad sacras Campanas:
Ad gratum celeres venite xystum,
Ridentes ubi flosculi colore
Vernant multiplici, comisq; turgent
Pansis lilia candida, & rubescit
Pestanis rosa gratior roscitis.

Hic flores Amaranth^o, et Hyacinth^o,
Narcissus quoq; purpuratus offert
Flores, symbola vera amoris almi.

Hic iugis viror hortuli feracis,
Desertum nemus, cuiq; montes,
Proceræ simul atq; oves susurro
Tactæ leniter instrepentis aures.

Hic torrens placidè fluentis amnis,
Ditans munere prata discolori:
Hic fragrans odor, hic olens anethū,
Hic & fistula Cinnami, atq; Nardus,
Et Panchaia thura odore præstant,

Hic pro passeribus die atq; nocte
Blandas lenè sonantibus querelas,
Vox sponsæ sonat osculum petentis,
Audaci prece blandientis aures
Sponsi, cuius amore sauciata
Hæc illacq; vagatur, ora largo
Perfundens sua fonte lachrymarum.

Queis Sponsus liquefactus, ô colūba
Humentes Soror alma terge ocellos;
Ostende ô faciem, me usq; muleæ

Aures voce tua, veni ad iugales,
Quos stravi, thalamos: vni perosa
Nymphas Hermonides, veni ad pudicos
Amplexus, quibus implicemur arctè,
Ceu cum nexibus arbores adultas
Hæc illacq; hedera implicat retortis.

Sic se colloquiis simul lacessunt,
Alternosq; sibi canunt amores,
Inuitantq; ad amena vana, & hortos.

Non hic cæcula Nais, aut Oreas,
Quo lætas agitent choros, vocantur.
Adiunt agmina Cælitum beata:
Virtutum chorus interest sacrarum,
Certatim quæ hilares agant choreas.
Pergit prima Agape, secunda Pistis,
Mox Elpis, periculi sequuntur inde
Post illas pede cætere sorores,
Incorrupta Dice, Phronesis acris,
Invincibilis Andria, atq; victrix
Carnis Sophrosyne rebellis alma.

Ad sacros igitur venite xystos,
Quotquot virginco rubetis ostro:
En vobis aditus Orozco pandit,
Dum iam Bucolicos refert amores,
Quos per prata virètia, et per hortos,
Et celsi iuga montis ambulantes,
Imbelles ovium greges sequenti,
Inter se se iniere Christus, atq;
Sponsa Ecclesia, quos breui libello,
Dilectus Lamuel Deo exaravit

Errata.

Pag.	lin.	pro	lege	Pag.	lin.	pro	lege	Pag.	lin.	pro	lege
6	23	nequiuimus	nequibimus	166	4	quæ	quam	339	11	externa	externas
3	27	fummi	fumi	168	6	fili	fili	344	2re.	Ecclesiâ	Ecclesia
6	12	lacclear	lallefor	169	2	autem	aut	345	6	sponsæ	sponse
	18	quomin ^o	cominus		4	vel	verum	348	5	numeran dam	muneran dam
7	10	modo infan- tes	modo ge niti in- fantes.	170	1	alliciant	allicient	349	6	co men- tem	coampli ^o mentem
18	9	subila	cubicula	177	11	sit	sint	350	7) enixa	innixa
21	21	expectat	spectant	178	1	vnaquaq;	vnaqueq;	351	20		
40	26	Paulo	paulo	183	5	scalens	squalens	352	4	enita- mur	innita- mur
56	10	melita	mellita	189	7	latica	latice		17	enixa	innixa
	23	malô	malum	190	7	panis	pacis	357	23	expectat	spectat
78	3	protege	pregems	191	4	dequo- quitur.	decoqui- tur	361	9	tuum	tuus
	24	lucz	luce	191	16	sugge- stui	suggestio ni	371	7	forte	forte
61	19	fructife- ra fede- rat	fructife- re vmbra federat	195	25	istæ hæc	isthæc	373	15	sponsæ	sponse
66	1	diceret	desiceret		pē.	dilatari	dilatare	378	26	expectat	spectat
71	22	in volu- cro	inuolu- cro	202	16	tradem	trabeam	382	14	versat	versatur
79	2	cepit	eccepit	210	23	quippeq;	qppequal	391	3	natus	nato
81	7	quicitibi	quiritibi	216	10	Ebriemi	Ebriami	397	7	enixus	innixus
87	2	corporis sui & san- guinis	corpore suo, & san- guine	219	20	chari- ste	charisma to	401	24	hiniant	inhiant
94	29	factū nō esset	factū es- set		21	descēdit	descēdūt	402	22	expectat	spectat
98	24	speculio	speculū		pē.	vellint	velint	407	4	Virginē	Virgo
100	28	appareat	appareat	221	1	miracu- lis	miracu- la		pē.	vox	vocem
101	16	non do-	nō in do-		vlt.	hæc	hæc	408	1	corde	cordi
104	9	appare- ret	appa- ret	223	1	expolia- uit	se expo- liavit	409	17	trabem	trabeam
105	1	dimitte	demitte	226	17	cubili	cubiculi	413	24	solæ	sole
108	20	vnuquis	vnuq; q;	230	12	myrtha,	myrtha,	416	26	creatori	creatore
111	2re.	enixus	innixus		quæ	quam		vlt.	nequid	nequis	
114	27	vel	ve-	237	21	habere	se habere	418	7	nutu	nutui
115	25	illam	illum	244	2re.	suspiciis	suspitiis	423	17	plicavi- mus	plicabi- mus
116	16	scalenti	squalenti	247	6	candidus	rubicūdo	426	12	illocelo- bris	illocelo- bris
	20	sternētes	stertētes		20	principū	pricipiū	431	7	collo-	collo-
120	19	Zicgi	Giezi	249	2re.	vxor	vxor	quans	quans		
121	2	vnuquis	vnuq; q;	253	2re.	oculi	oculos	435	10	hortum	hortorū
122	14	ascēsum	ascēsum	256	3	cōferunt	cōferunt	435	14	Messia	Messiq; ad
128	21	genuste- xu	genustle- xi	257	3	vtilia	vtililia	2m	2m	nēti 2m	&
146	10	effucien- dū quod in hos	effucien- dū quod in os	262	21	Saræ	Saræ	436	13	ve	
146	17	fluxus	fluxus	267	29	flagrabat	flagrabat	439	8	ancipiter	accipiter
154	pē.	igne	ignea	275	13	scalentia	squalētia	440	2re.	applaudū tur	applan- dunt
155	7	Salomo- nem	Salomo- mon	277	29	enixa	innixa	445	7	redditū	reditum
158	28	edisse- re	edissere- re	280	13	dixerat	dixisset	447	vlt.	esse	esset
162	13	mirabilē	mirabile	300	19	naturam	natura	452	20	de	ad
	23	Ecclesiâ	Ecclesia	302	22	gignera- ret	gigne- ret	461	13	nusquā	nunquā
				317	12	metur	matut	465	24	laniebat	laniebat
				322	19	quælibet	quælibet	474	14	difereret	difereret
				335	2re.	vellit	velit	477	12	excellen- ter	excellen- ter
				338	20	domo	dono	480	9	dispersi	dispersi

I
IN CANTICA
CANTICORVM,
COMMENTARIA

quædam per Fratrem Alfonsum ab
Orozco Augustinianum, nu-
per edita.

De titulo huius libri,



NE M O, quamlibet rudis,
ignorat, quo titulo liber hic
sit insignitus: equidem, Cā-
tica canticorum Salomon-
nis: Hebraicè verò sic habe-
tur: Canticum canticorum
quod Salomoni. Itaque nō
se iam regē Israēl appellat,
vñ in principio Prouerbio-
rum, neque regem Hierusa-

Prouer. i.

lem se vocitat, quemadmodum in initio Ecclesiastes se
nominarat, quæ nomina regalem dignitatem præ se fe-
runt, sed proprio nomine vsus Salomonē se nuncupauit:
nā Salomō, id est, dilectus Dei interpretatur. Ratio, quia
non de instituenda hominum vita, sicut in Prouerbiorū
libro, aut de contemnēdis rebus perituris, veluti in Eccle-
siaste, sed de contemplatiua vita in hoc libro Canticorū
apprimè differitur: & de mirabili amore sponsi Christi
I E S V, & sanctæ Ecclesiæ exactè tractatur. Sanè Cātico-

A rum

Index

Superbia Angelos demones effecit.	137.399
T empus gratiæ à Christo initium habuisse.	196
T erræ pulchritudo ex Christi aduentu.	188.189
Testamentum morte testatoris confirmari.	426
Thirsa ciuitas munita.	276
Tyrannorum dementia.	364
Thomæ conuersio & prædicatio.	231
Translatio Ecclesiæ ab Hebræis ad Gentes.	334
Tribulationis utilitas.	364.440
Trinitatis mysterium insinuatur.	41
Trinitatis imago anima rationalis.	91
V enter quid in arcano sermone. 260. vsque ad 263.	315 316
V erbum æternum os Patris.	390
Verba scurrilia vitanda.	177
Verecundia mulieris magna est pulchritudo.	39
Vigilia prælatis necessaria.	107.108
Vinum quid in arcano sermone.	7.331. vsque ad 347
Vinum quot damna asserat.	7
Vir à virtute dicitur.	376
Virtus laudata crescit.	311
Virginitas laudatur.	434.394
Vita nostra amaritudo.	47
Vitæ actiuæ & contemplatiuæ viua imago in Marta & Maria.	
71.83.114.	
Vita contemplatiua excellit & adiuuat actiuam.	222.224
Vulnus à charitate acceptum quam decorû & pulchrû esse.	64.
Vmbra quid in arcano sermone.	31. vsque ad 38.59
Vulpes quid.	93. vsque ad 95.
Vulpium variz species inueniuntur.	56
Vbera quid in sacro eloquio.	7.47.156. vsq; ad 177.316.
vsque ad 394.	

B V R G I S.

Apud Philippum Juntam.

1581.